

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Донбаська державна машинобудівна академія
Кафедра філософії та СПН

Завдання для самостійної роботи студентів
навчальної дисципліни
«Громадські об'єднання і організації»

рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
спеціальність	052 політологія
назва освітньої програми	Політологія
статус	обов'язкова

2019

Краматорськ
ДДМА

Завдання для самостійної роботи студентів навчальної дисципліни «Громадські об'єднання і організації» для підготовки фахівців за першим (бакалавр) рівнем вищої освіти, спеціальність 052 Політологія, освітня програма «Політологія».

Розробники:

_____ О.В.Шимко, канд. іст. наук, ст. викл.

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ З САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

Самостійна робота студентів (СРС) займає провідне місце у системі сучасної вищої освіти. З усіх видів навчальної діяльності СРС значною мірою забезпечує формування самостійності як провідної риси особистості студента.

Самостійна робота завершує завдання усіх інших видів навчальної діяльності. Адже знання, що не стали об'єктом власної діяльності, не можуть вважатися дійсним надбанням людини. Тому СРС має навчальне, особисте та суспільне значення.

СРС – це багатоаспектне та поліфункціональне явище з двоєдиністю цілей:

- формування самостійності студента;
- розвиток здібностей, вмінь, знань та навичок студентів.

Завдяки СРС відбувається перехід від переважно виконавчої репродуктивної діяльності студентів до пошукового, творчого начала на всіх етапах навчання у ВНЗ.

Самостійна робота з дисципліни припускає її здійснення в наступних видах: самостійне вивчення теоретичного матеріалу, розв'язання запропонованих завдань.

Правильна організація самостійної роботи необхідна для оволодіння дисципліною, оскільки обсяг аудиторних занять не дозволяє розглянути на лекціях і практичних заняттях усі основні аспекти. Крім того, успішність самостійної роботи багато в чому визначає успішність здачі заліку й наступної практичної діяльності, тому що тільки в рамках виконання самостійної роботи студент одержує навички практичної діяльності.

У самостійній роботі реалізуються *наступні компетенції студента*:

1.Соціально-особистісні:

- 1.1. Уміння коректно й переконливо представити свою позицію, сприймати критику, досягати компромісу;
- 1.2. Готовність до постійного саморозвитку, вміння будувати стратегію особистого й професійного навчання й розвитку;
- 1.3. Адаптивність і комунікабельність;
- 1.4. Наполегливість у досягненні мети;
- 1.5. Креативність, здатність до системного мислення.

2.Загальнонаукові:

- 2.1.Розуміння й використання основних категорій;
- 2.2.Застосування методів наукового пізнання.

3. Інструментальні:

- 3.1. Здатність до самоорганізації, організації й планування;

3.2. Навички роботи з комп'ютером, уміння використовувати сучасні інформаційні технології (довідкові системи, Інтернет і ін.) для одержання доступу до джерел інформації, зберігання й обробки даних.

4. Загальнопрофесійні:

4.1. Володіння основними методами і прийомами аналізу роботи громадських організацій;

4.2. Вміння використовувати математичні підходи до розв'язку соціально-економічних задач;

4.3. Виконувати постановку прикладних задач, застосовувати основні методи.

Самостійна робота виконується студентами під керівництвом викладача, який здійснює аудиторну роботу в навчальній групі.

Самостійна робота студентів повинна мати такі **головні ознаки**:

- бути виконаною особисто студентом;
- бути закінченою розробкою, де розкриваються й аналізуються актуальні проблеми з певної теми або її окремих аспектів;
- демонструвати достатню компетентність автора в розкритті питань, що досліджуються;
- мати навчальну, наукову, й/або практичну спрямованість і значимість;
- містити певні елементи новизни;
- самостійна письмова робота оформляється відповідно до вимог кафедри.

При виконанні самостійної роботи необхідно дотримуватись НАСТУПНИХ ПРАВИЛ:

1. Перед виконанням самостійної роботи потрібно повністю ознайомитися зі змістом завдання, підібрати потрібну літературу, визначити усі параметри виконання завдання.

2. Результатом виконання самостійної роботи є виконане завдання та звіт, який виконується з використанням комп'ютерної техніки та надрукований на папері формату А4. Оформлення звіту: шрифт – Times New Roman; розмір шрифту – 14 кегель; інтервал між рядками – півтора; абзац – 12,5 мм, поля: верхнє і нижнє – 20 мм, ліве – 25 мм, праве – 15 мм; нумерація сторінок – по центру нижнього поля. Зразок оформлення титульної сторінки наведено у додатку А.

3. Після перевірки кожного завдання викладачем студент зобов'язаний усунути допущені помилки, інакше він не допускається до виконання наступного завдання.

Усі види самостійної роботи повинні бути здані у встановлений графіком термін. Викладач фіксує факт здачі кожної роботи та виставляє оцінку в журнал.

Поради із планування й організації часу, необхідного для виконання самостійної роботи

Рациональне планування і організація самостійної роботи студентів є найважливішою умовою її ефективності.

Планування самостійної роботи направлено на формування логічно вибудованої, прозорої, зрозумілої, доступної і ефективної системи організації самостійної роботи та її оцінки.

При цьому необхідно пам'ятати, що самостійна робота студентів виконує в навчальному процесі кілька **функцій**:

1. розвиваючу (підвищення культури розумової праці, привчання до творчих видів діяльності, вдосконалення інтелектуальних здібностей студентів);
2. інформаційно-навчальну (навчальна діяльність на аудиторних заняттях, невідокремлена самостійною роботою, стає мало результативною);
3. орієнтуючу і стимулюючу (процесу навчання надається прискорення і мотивація);
4. виховну (формуються і розвиваються професійні якості фахівця);
5. дослідницьку (новий рівень професійно-творчого мислення).

В основі самостійної роботи студентів лежать наступні **принципи**: розвиток творчої діяльності, цільове планування, особистісно-діяльнісний підхід.

Самостійну роботу можна назвати ефективною тільки в тому випадку, якщо вона організована і реалізується в освітньому процесі як цілісна система на всіх етапах навчання.

Можна виділити кілька об'єктивних **закономірностей** організації самостійної роботи студентів:

- творча складова самостійної роботи зростає в міру навчання;
- в процесі організації самостійної роботи виникає потреба в методичному забезпеченні;
- застосування інформаційних технологій стає частиною організації і моніторингу самостійної роботи студентів на всіх її етапах.

У процесі самостійної роботи студент **набуває навиків** самоорганізації, самоконтролю, самоврядування, саморефлексії і стає активним самостійним суб'єктом навчальної діяльності.

Самостійна робота повинна давати важливий вплив на формування особистості майбутнього фахівця. Кожен, хто навчається самостійно планує

режим своєї роботи з урахуванням часу роботи бібліотеки, профільних лабораторій, комп'ютерних класів і т.п. Він виконує самостійну роботу за особистим індивідуальним планом, в залежності від його підготовки, часу та інших умов.

Першим завданням складання розкладу, що вечір, відпочинок, сон, організації відображає час проїзд і т.п. Із позааудиторної самостійної роботи є заняття і їх характер, перерви на обід, самого початку студенту не потрібно прагнути робити відразу найважчу її частину. Доцільно вибрати щось середнє за складністю. Після цього, перейти до більш важкої роботи, легке залишивши наостанок. Розумову працю необхідно не тільки правильно організувати, а й стимулювати. Важливо вміти підтримувати стійку увагу до досліджуваного матеріалу. Вироблення уваги вимагає значних вольових зусиль від студента. Стійка увага з'являється тоді, коли людина ставиться до справи з інтересом.

Слід правильно організувати свої заняття за часом: 50 хвилин – робота, 5-10 хвилин – перерва, після 3 годин роботи перерва – 20-25 хвилин. Інакше наростаюча втома спричинить нестійкість уваги. Організація активного відпочинку передбачає чергування розумової та фізичної діяльності, що відновлює працездатність людини.

Опис послідовності дій студента при виконанні самостійної роботи

Організацію самостійної роботи можна умовно розділити на три етапи:

1. планування навчальної діяльності та її методична підготовка;
2. здійснення цієї діяльності та її супровід;
3. контроль, аналіз результатів (з можливими змінами в плануванні самостійної роботи).

Рекомендації щодо використання матеріалів навчально-методичного комплексу навчальної дисципліни

Інформативну частину навчання складають навчальні посібники, конспекти лекцій у паперовій та електронній формі, план, зміст та методичні рекомендації до проведення практичних занять, методичні рекомендації до виконання самостійної та індивідуальної науково-дослідної роботи, перелік рекомендованої до вивчення літератури, ресурси мережі Інтернет.

У рекомендаціях до практичних занять з дисципліни міститься план занять, завдання для виконання практичних робіт та перелік питань для самостійного опрацювання матеріалу. Також зазначається короткий теоретичний коментар до кожної теми, що допомагає студентові ознайомитися із сутністю питань, на основі

яких базується виконання завдань практичних робіт. Окрім цього, у даних методичних рекомендаціях можна ознайомитися з питаннями, що виносяться на обговорення та списком літератури, необхідної для цілеспрямованої роботи студента при підготовці до наступного практичного заняття.

Рекомендації щодо роботи з літературою

Інформаційними джерелами вивчення навчальної дисципліни є ресурси мережі Інтернет і друковані підручники, посібники. Основна частина матеріалу в Інтернеті розрахована на професіоналів, тому при вивченні навчальної дисципліни спочатку необхідно користуватися літературою навчального характеру.

При опрацюванні матеріалу потрібно дотримуватись *таких правил*:

1. Зосередитися на тому, що читаєш.
2. Виділити головну думку автора.
3. Виділити основні питання тексту від другорядних.
4. Зрозуміти думку автора чітко і ясно, що допоможе виробити власну думку.
5. Уявити ясно те, що читаєш.
4. У процесі роботи над темою тлумачення незнайомих слів і спеціальних термінів слід знаходити у фаховій літературі, термінологічних словниках. Незрозумілі місця, фрази, вирази доречно перечитувати декілька разів, щоб зрозуміти їх зміст.

Після прочитання тексту необхідно:

1. Усвідомити зв'язок між теоретичними положеннями і практикою.
 2. Закріпити прочитане у свідомості.
 3. Пов'язати нові знання з попередніми у даній галузі.
 4. Перейти до заключного етапу засвоєння і опрацювання – записам.
- Записи необхідно починати з назви теми та посібника, прізвища автора, року видання та назви видавництва. Якщо це журнал, то рік і номер видання, заголовок статті. Після чого скласти план, тобто короткий перелік основних питань тексту в логічній послідовності теми.

Складання плану, або тез логічно закінченого за змістом уривка тексту, сприяє кращому його розумінню. План може бути простий або розгорнутий, тобто більш поглиблений, особливо при опрацюванні додаткової літератури за даною темою. Записи необхідно вести розбірливо і чітко. Вони можуть бути короткі або розгорнуті залежно від рівня знань студента, багатства його літературної і професійної лексики, навичок самостійної роботи з книгою.

Для зручності користування записами необхідно залишати поля для заміток і вільні рядки для доповнень. Записи не повинні бути одноманітними. В них необхідно виділяти важливі місця, головні слова, які акцентуються різним шрифтом або різним кольором шрифтів, підкреслюванням, замітками на полях, рамками, стовпчиками тощо. Записи можуть бути у вигляді конспекту, простих або розгорнутих тез, цитат, виписок, систематизованих таблиць, графіків, діаграм, схем.

Поради із підготовки до поточного, проміжного та підсумкового контролю

Контрольні заходи включають поточний і підсумковий контроль знань студентів. Поточний контроль є органічною частиною навчального процесу і проводиться під час лекцій та практичних занять.

Форми поточного контролю:

- усна співбесіда за матеріалами розглянутої теми на початку практичного заняття з оцінкою відповідей студентів (5-10 хв.);
- письмове фронтальне опитування студентів на початку чи в кінці практичного заняття (5-10 хв.). Відповіді перевіряються і оцінюються викладачем у позааудиторний час;
- перевірка виконання завдань;
- тестова перевірка знань студентів;
- модульний контроль;
- інші форми.

При кредитно-модульній системі навчання теми самостійної роботи входять модуль, який контролюються після закінчення логічно завершеної частини лекцій та інших видів занять з дисципліни та їх результати враховуються при виставленні підсумкової оцінки.

ТЕМАТИКА ПИТАНЬ НА САМОСТІЙНЕ ОПРАЦЮВАННЯ СТУДЕНТАМИ

1. Предмет, об'єкт, мета та завдання вивчення спеціального курсу «Громадські об'єднання в Україні».
2. Право громадян на свободу об'єднання як невід'ємне право людини і громадянина.
3. Джерела спеціального курсу «Громадські об'єднання в Україні».
4. Види громадських об'єднань в Україні.

5. Центральний виконавчий орган державної влади у сфері легалізації об'єднань громадян.
6. Громадські об'єднання, правова держава та громадянське суспільство: співвідношення понять.
7. Громадські об'єднання та держава.
8. Поняття громадського об'єднання.
9. Поняття громадської організації.
10. Поняття громадської спілки.
11. Поняття молодіжної громадської організації.
12. Поняття дитячої громадської організації.
13. Організаційно – правові форми громадських організацій в Україні.
14. Утворення громадських організацій та громадських спілок.
15. Порядок припинення діяльності громадських організацій та громадських спілок.
16. Права громадських організацій та громадських спілок.
17. Власність громадських організацій та громадських спілок.
18. Засновники молодіжних та дитячих громадських організацій та їх спілок.
19. Членство в молодіжних та дитячих громадських організаціях.
20. Статус молодіжних та дитячих громадських організацій.
21. Права молодіжних та дитячих громадських організацій.
22. Поняття професійної спілки.
23. Право профспілок, їх організацій на створення об'єднань.
24. Статус професійних спілок.
25. Професійні спілки, їх об'єднання та організації роботодавців, їх об'єднання.
26. Членство у профспілках.
27. Порядок легалізації профспілок.
28. Припинення діяльності профспілок, їх об'єднань.
29. Права та обов'язки профспілок.
30. Поняття організацій роботодавців та їх об'єднань.
31. Види статусів організацій роботодавців та їх об'єднань.
32. Порядок утворення та припинення діяльності організацій роботодавців, їх об'єднань.
33. Повноваження організацій роботодавців та їх об'єднань.
34. Особливості правового статусу благодійних організацій.
35. Поняття благодійної організації.
36. Засновники благодійних організацій.
37. Організаційно-правові форми благодійних організацій.

38. Статус благодійних організацій.
39. Державна реєстрація благодійної організації.
40. Права та обов'язки благодійних організацій.
41. Особливості правового статусу волонтерських організацій.
42. Поняття волонтерської діяльності (юридичний аспект).
43. Поняття волонтерської організації.
44. Права та обов'язки волонтерської організації.
45. Порядок надання та позбавлення юридичних осіб статусу волонтерської організації.
46. Волонтери, їх права та обов'язки.
47. Товариство Червоного Хреста України – особливий різновид благодійних та волонтерських організацій.
48. Правові засади участі громадян в охороні громадського порядку і державного кордону.
49. Порядок створення та припинення діяльності громадських формувань з охорони громадського порядку та державного кордону.
50. Основні завдання, права та обов'язки громадських формувань з охорони громадського порядку та державного кордону та їх членів.
51. Конституційне право на свободу віросповідання в Україні.
52. Релігійні організації: поняття, ознаки, види.
53. Релігійна громада.
54. Релігійні управління і центри.
55. Монастирі, релігійні братства і місії.
56. Духовні навчальні заклади.
57. Механізм створення й легалізації релігійних організацій.
58. Права та обов'язки релігійних організацій, їх фінансування та власність.
59. Припинення діяльності релігійної організації.
60. Поняття творчої спілки та основні принципи й напрями її діяльності.
61. Порядок заснування та припинення діяльності творчих спілок.
62. Особливості діяльності творчих спілок.
63. Загальна характеристика органів управління творчих спілок.

ДОДАТКОВІ ЗАВДАННЯ

Тема. Неурядові організації в соціальній сфері.

6. Сутність понять “недержавний сектор”, “третій сектор”, “громадська організація”, “неурядова організація”.
7. Основні напрямки діяльності неурядових організацій в Україні.
8. Напрямки та перспективи розвитку громадського сектору в Україні.
9. Напрямки соціальної роботи неурядових організацій.
10. Особливості співпраці неурядових організацій з органами влади.

Питання для самоконтролю:

1. Розкрийте сутність поняття “недержавний сектор”.
2. Дайте визначення поняття “неурядова організація”.
3. Що таке громадська організація?
4. Розкрийте характерні особливості співпраці неурядових організацій з органами місцевого самоврядування.
5. Яким чином здійснюється співпраця неурядових організацій з органами місцевого самоврядування в соціальній сфері?
6. Проаналізуйте зарубіжний досвід співпраці недержавного сектору з органами державної влади в соціальній сфері?
7. Яким чином громадські організації допомагають вирішувати питання соціального характеру?
8. Розкрийте роль благодійних організацій в соціальній сфері?
9. Чи вирішують релігійні організації в Україні питання соціального характеру?
10. Охарактеризуйте роль волонтерських організацій в соціальній сфері.

Теми рефератів:

4. Недержавний сектор (неурядові організації) в соціальній сфері.
5. Сутність понять “недержавний сектор”, “третій сектор”.
6. Напрямки соціальної роботи недержавних організацій на території України: регіональний вимір.
7. Співпраця неурядових організацій з органами державної влади в соціальній сфері.
8. Особливості співпраці неурядових організацій з органами місцевого самоврядування України в соціальній сфері.

9. Основні напрямки соціальної роботи неурядових організацій в Україні та в державах ЄС: порівняльна характеристика.

Тестові завдання:

I. Недержавний сектор — це:

- а) легальне підприємство чи організація, створені окремо від держави;
- б) консолідований громадський рух, який складається з окремих, взаємно не підпорядкованих громадських організацій, що взаємодіють, які спрямовують енергію громадян на творчу діяльність і тим самим знижують соціальну напругу в суспільстві;
- в) обидві відповіді правильні;
- г) правильних відповідей немає.

II. Знайдіть неправильну відповідь. До недержавного сектора належать:

- а) благодійні організації;
- б) громадські організації;
- в) районні управління з соціального захисту населення;
- г) релігійні організації;
- г) волонтерські організації.

III. Волонтерська організація — це:

- а) консолідований громадський рух, який складається з окремих, взаємно не підпорядкованих громадських організацій, що взаємодіють, які спрямовують енергію громадян на творчу діяльність і тим самим знижують соціальну напругу в суспільстві;
- б) легальне підприємство чи організація, створені окремо від держави;
- в) обидві відповіді правильні;
- г) правильних відповідей немає.

IV. Громадська організація — це:

- а) легальне підприємство чи організація, створені окремо від держави;
- б) консолідований громадський рух, який складається з окремих, взаємно не підпорядкованих громадських організацій, що взаємодіють, які спрямовують енергію громадян на творчу діяльність і тим самим знижують соціальну напругу в суспільстві;

в) об'єднання громадян, яке створюється для спільної реалізації спільних інтересів (культурних, економічних, вікових, гендерних, регіональних, релігійних, професійних, соціальних тощо);

г) правильні відповіді “а” і “б”;

г) правильні відповіді “б” і “в”;

д) правильні відповіді “а” і “в”;

е) усі відповіді правильні;

є) правильних відповідей немає.

V. Благодійна організація — це:

а) легальне підприємство чи організація, створені окремо від держави; б) консолідований громадський рух, який складається з окремих, взаємно не підпорядкованих громадських організацій, що взаємодіють, які спрямовують енергію громадян на творчу діяльність і тим самим знижують соціальну напругу в суспільстві;

в) юридична особа приватного права, установчі документи якої визначають благодійну діяльність в одній чи кількох сферах, визначених Законом;

г) правильні відповіді “а” і “б”;

г) правильні відповіді “б” і “в”;

д) правильні відповіді “а” і “в”;

е) усі відповіді правильні;

є) правильних відповідей немає.

VI. Громадське об'єднання — це:

а) легальне підприємство чи організація, створені окремо від держави;

б) консолідований громадський рух, який складається з окремих, взаємно не підпорядкованих громадських організацій, що взаємодіють, які спрямовують енергію громадян на творчу діяльність і тим самим знижують соціальну напругу в суспільстві;

в) добровільне об'єднання фізичних та/або юридичних осіб приватного права для здійснення та захисту прав і свобод, задоволення суспільних, зокрема економічних, соціальних, культурних, екологічних та інших інтересів;

г) об'єднання громадян, яке створюється для спільної реалізації спільних інтересів (культурних, економічних, вікових, гендерних, регіональних, релігійних, професійних, соціальних тощо);

г) правильні відповіді “а” і “б”;

д) правильні відповіді “в” і “г”;

е) усі відповіді правильні;

є) правильних відповідей немає.

VII. Громадська спілка - це:

а) добровільне об'єднання фізичних та/або юридичних осіб приватного права для здійснення та захисту прав і свобод, задоволення суспільних, зокрема економічних, соціальних, культурних, екологічних та інших інтересів;

б) об'єднання, засновниками якого є юридичні особи приватного права, а членами (учасниками) можуть бути юридичні особи приватного права та фізичні особи;

в) обидві відповіді правильні;

г) правильних відповідей немає

Тема. Правове регулювання діяльності недержавних організацій в соціальній сфері

1. Основні правові форми та засади діяльності громадських організацій.
2. Нормативно-правові акти з діяльності недержавних організацій в соціальній сфері.
3. Принципи визначення статутної діяльності.
4. Порядок реєстрації громадських організацій.
5. Формування та функції органів управління.
6. Форми звітування органів управління.
7. Регулювання фінансової діяльності громадських організацій.
8. Регулювання надання соціальних послуг неурядовими організаціями: реалії та перспективи.

Питання для самоконтролю:

6. Назвіть основні нормативно-правові акти з регулювання діяльності громадських організацій.

7. Коли було прийнято Закон України “Про соціальні послуги”?

5. Охарактеризуйте особливості правового регулювання надання соціальних послуг населенню з боку громадських організацій. Коли було прийнято Цивільний кодекс України?

6. Які нормативно-правові акти регулюють діяльність волонтерського руху в Україні?

7. Опишіть порядок реєстрації громадських організацій.

Теми рефератів:

5. Правове регулювання діяльності недержавних організацій в соціальній сфері.
6. Недержавний сектор та Цивільний кодекс України.
7. Правове регулювання діяльності благодійних організацій в Україні.
8. Правове регулювання діяльності недержавних організацій в соціальній сфері на регіональному та місцевому рівнях. Локальні нормативно-правові акти.
9. Правове регулювання фінансової діяльності громадських організацій.

Тестові завдання:

I. Громадські організації в Україні реєструються:

- а) місцевими державними адміністраціями;
- б) місцевими управліннями юстиції;
- в) місцевими радами;
- г) правильні відповіді “а” і “б”;
- г) правильні відповіді “б” і “в”;
- д) правильні відповіді “а” і “в”;
- е) усі відповіді правильні;
- є) правильних відповідей немає.

II. Закон України “Про соціальні послуги” було прийнято в:

- а) 2001 р.;
- б) 2002 р.;
- в) 2005 р.;
- г) 2003 р.
- г) правильних відповідей немає.

III. Закон України “Про громадські об’єднання” був прийнятий в:

- а) 2011 р.;
- б) 2012 р.;
- в) 2013 р.;
- г) 2014 р.;
- г) правильних відповідей немає.

IV. Цивільний кодекс України був прийнятий в:

- а) 2002 р.;
- б) 2006 р.;
- в) 2005 р.;
- г) 2008 р.;
- г) правильних відповідей немає.

V. Який нормативно-правовий акт регулює повноваження виконавчих органів рад в мсфері соціального захисту населення?

- а) Закон України “Про соціальні послуги;
- б) Закон України “Про місцеве самоврядування в Україні”; в) Закон України “Про місцеві державні адміністрації;
- г) Закон України “Про службу в органах місцевого самоврядування”; г) Закон України “Про державну службу”.

Тема. Розвиток благодійництва та меценатства в Україні.

- 1.Сутність понять “благодійництво”, “благодійна організація”.
- 2.Поява та розвиток благодійництва в Україні. Відмінність між благодійництвом та меценатством.
- 3.Благодійні юридичні особи: поняття, порядок створення та припинення діяльності.
- 4.Порядок створення та державної реєстрації благодійних товариств і установ.
- 5.Підстави та порядок припинення діяльності благодійних товариств і установ.
- 6.Майнова основа благодійництва. Реалізація права власності благодійними товариствами і установами.
- 7.Сутність поняття “меценатство”. Еволюція меценатської діяльності в Україні.
- 8.Особливості фінансування соціально-культурної сфери з боку меценатів.

Питання для самоконтролю:

1. Розкрийте сутність поняття «благодійництво».
2. Яким чином створюються благодійні організації в Україні?
4. Коли вперше в Україні з'явилося благодійництво? Які нормативно-правові акти регулюють благодійну діяльність в Україні?

5. Вкажіть основні джерела фінансування благодійних організацій.
6. Висвітліть основні напрямки діяльності благодійних організацій в Україні.
7. Які організації займаються благодійною діяльністю в сучасній Україні?
8. Що таке меценатство?
9. Чим меценатство відрізняється від благодійної діяльності?
10. Коли з'явилися перші меценати в Україні?
11. Яка роль належить гетьманові І. Мазепі в підтримці української культури?
12. Назвіть основних меценатів у Наддніпрянській Україні на рубежі XIX — XX ст.

Теми рефератів:

1. Розвиток благодійництва в Україні.
2. Правове регулювання благодійної діяльності в Україні.
3. Майнова основа благодійництва.
4. Меценатська діяльність в Україні.
5. Основні напрямки роботи меценатів в Україні.
6. Еволюція меценатської діяльності в Україні.

Тестові завдання:

I. Меценатська діяльність — це:

- а) добровільна особиста та/або майнова допомога для досягнення визначених цим Законом цілей, що не передбачає одержання благодійником прибутку, а також сплати будь-якої винагороди або компенсації благодійнику від імені або за дорученням бенефіціара;
- б) благодійна діяльність у сферах освіти, культури та мистецтва, охорони культурної спадщини, науки і наукових досліджень, яка здійснюється у порядку, визначеному цим Законом та іншими законами України. в) обидві відповіді правильні;
- г) правильних відповідей немає.

II. Благодійна діяльність — це:

- а) добровільна особиста та/або майнова допомога для досягнення визначених цим Законом цілей, що не передбачає одержання благодійником прибутку, а також сплати будь-якої винагороди або компенсації благодійнику від імені або за дорученням бенефіціара;

б) благодійна діяльність у сферах освіти, культури та мистецтва, охорони культурної спадщини, науки і наукових досліджень, яка здійснюється у порядку, визначеному цим Законом та іншими законами України. в) обидві відповіді правильні;

г) правильних відповідей немає.

III. Благодійна організація — це:

а) легальне підприємство чи організація, створені окремо від держави;

б) консолідований громадський рух, який складається з окремих, взаємно не підпорядкованих громадських організацій, що взаємодіють, які спрямовують енергію громадян на творчу діяльність і тим самим знижують соціальну напругу в суспільстві

в) юридична особа приватного права, установчі документи якої визначають благодійну діяльність в одній чи кількох сферах, визначених Законом;

г) правильні відповіді “а” і “б”;

г) правильні відповіді “б” і “в”;

д) правильні відповіді “а” і “в”;

е) усі відповіді правильні;

є) правильних відповідей немає.

IV. Знайдіть неправильну відповідь. До основних сфер благодійної діяльності належать:

а) освіта;

б) охорона здоров'я;

в) екологія, охорона довкілля та захист тварин;

г) запобігання природним і техногенним катастрофам та ліквідація їх наслідків, допомога постраждалим внаслідок катастроф, збройних конфліктів і нещасних випадків, а також біженцям та особам, які перебувають у складних життєвих обставинах;

г) державне управління;

д) опіка і піклування, законне представництво та правова допомога;

е) соціальний захист, соціальне забезпечення, соціальні послуги і подолання бідності;

є) культура та мистецтво, охорона культурної спадщини;

ж) наука і наукові дослідження;

з) спорт і фізична культура;

и) права людини і громадянина та основоположні свободи;

- і) розвиток територіальних громад;
- ї) розвиток міжнародної співпраці України;
- к) стимулювання економічного росту і розвитку економіки України та її окремих регіонів та підвищення конкурентоспроможності України;
- л) сприяння здійсненню державних, регіональних, місцевих та міжнародних програм, спрямованих на поліпшення соціально-економічного становища України;
- м) сприяння обороноздатності та мобілізаційній готовності країни, захисту населення у надзвичайних ситуаціях мирного і воєнного стану.

V. Знайдіть неправильну відповідь. До основних видів благодійної діяльності належать:

- а) організація неприбуткових підприємств;
- б) безоплатна передача у власність бенефіціарів коштів, іншого майна, а також безоплатне відступлення бенефіціарам майнових прав;
- в) безоплатна передача бенефіціарам права користування та інших речових прав на майно і майнові права;
- г) безоплатна передача бенефіціарам доходів від майна і майнових прав;
- ґ) безоплатне надання послуг та виконання робіт на користь бенефіціарів;
- д) благодійна спільна діяльність та виконання інших контрактів (договорів) про благодійну діяльність;
- е) публічний збір благодійних пожертв;
- є) управління благодійними ендаментами;
- ж) виконання заповітів, заповідальних відказів і спадкових договорів для благодійної діяльності;
- з) проведення благодійних аукціонів, негрошових лотерей, конкурсів та інших благодійних заходів, не заборонених законом.

Тема. Волонтерський рух в Україні. Особливості керування волонтерськими програмами.

1. Сутність волонтерства. Поява волонтерства в сучасній Україні.
2. Нормативно-правова база волонтерської діяльності в Україні.
3. Основні напрямки волонтерської підготовки (роботи).
4. Шляхи залучення волонтерів до соціальної діяльності.
5. Проблема раціонального використання волонтерів у соціальній сфері.

6. Практичний аспект підготовки і організації діяльності волонтерів та добровільних помічників.

7. Поняття та види волонтерських програм.

8. Волонтерські посади, розробка посадових обов'язків.

9. Методи та принципи залучення волонтерів. Проведення співбесіди. Орієнтація та навчання.

10. Мотивація волонтерів. Визнання та винагородження.

11. Волонтерські програми та заходи волонтерських організацій з підтримки учасників АТО.

12. Волонтерські програми з підтримки біженців із зони АТО.

Питання для самоконтролю:

1. Розкрийте сутність поняття волонтерство.

2. Опишіть процес становлення та розвитку волонтерського руху в Україні.

3. Назвіть основні шляхи залучення волонтерів до соціальної роботи.

4. Що таке волонтерська програма?

5. Яким чином здійснюється розробка волонтерської програми?

6. Хто здійснює керівництво волонтерськими програмами?

7. Покажіть роль волонтерських організацій в матеріальному забезпеченні бійців АТО.

8. Яким чином здійснюється контроль волонтерської діяльності?

9. Що таке оцінка волонтерської діяльності?

10. Які Ви знаєте основні волонтерські посади?

11. Охарактеризуйте роль волонтерських організацій з підтримки біженців із зони АТО.

12. Яким чином здійснюється мотивація волонтерів?

Теми рефератів:

1. Волонтерський рух в Україні.

2. Еволюція розвитку волонтерства в Україні.

3. Волонтерство як феномен цивілізованого суспільства.

4. Розробка волонтерської програми: оцінка потреб, роль координатора та персоналу.

5. Особливості керування волонтерськими програмами.

6. Роль волонтерських організацій в матеріальному забезпеченні бійців АТО.

Тестові завдання:

I. Волонтерство як явище виникло в Україні в:

- а) першій половині XX ст.
- б) на рубежі XIX — XX ст.
- в) обидві відповіді правильні;
- г) правильних відповідей немає.

II. волонтерську діяльність в Україні з перерахованих нормативно-правових актів регулюють такі:

- а) Закон України “Про благодійництво та благодійні організації”; б) Закон України “Про об’єднання громадян”;
- в) Закон України “Про соціальні послуги”;
- г) правильні відповіді “а” і “б”;
- г) правильні відповіді “б” і “в”;
- д) правильні відповіді “а” і “в”;
- е) усі відповіді правильні;
- є) правильних відповідей немає.

III. Волонтерський рух вперше виник у такій країні:

- а) США;
- б) Великобританія;
- в) Франція;
- г) Німеччина;
- г) правильних відповідей немає.

IV. Волонтер — це:

- а) фізична особа, яка добровільно здійснює благодійну, неприбуткову та вмотивовану діяльність, що має суспільно-корисний характер;
- б) соціальний працівник — професійно підготовлений фахівець, що має необхідну кваліфікацію у сфері соціальної роботи і надає соціальні послуги;
- в) обидві відповіді правильні;
- г) правильних відповідей немає.

V. Волонтерськими організаціями згідно з українським законодавством надаються такі види соціальних послуг:

а) соціально-побутові послуги — забезпечення продуктами харчування, м'яким та твердим інвентарем, гарячим харчуванням, транспортними послугами, засобами малої механізації, здійснення соціально-побутового патронажу, виклик лікаря придбання та доставка медикаментів; психологічні послуги — надання консультацій з питань психічного здоров'я та поліпшення взаємин з оточуючим соціальним середовищем, застосування психодіагностики, спрямованої на вивчення соціально-психологічних характеристик особистості, з метою її психологічної корекції або психологічної реабілітації, надання методичних порад; соціально-економічні послуги — задоволення матеріальних інтересів і потреб осіб, які перебувають у складних життєвих обставинах, що реалізуються у формі надання натуральної чи грошової допомоги, а також допомоги у вигляді одноразових компенсацій;

б) соціально-педагогічні послуги — виявлення та сприяння розвитку різнобічних інтересів і потреб осіб, які перебувають у складних життєвих обставинах, організація індивідуального навчального, виховного та корекційного процесів, дозвілля, спортивно-оздоровчої, технічної та художньої діяльності тощо, а також залучення до роботи різноманітних закладів, громадських організацій, заінтересованих осіб;

в) соціально-медичні послуги - консультації щодо запобігання виникненню та розвитку можливих органічних розладів особи, збереження, підтримка та охорона здоров'я, здійснення профілактичних, лікувально-оздоровчих заходів, працетерапія; юридичні послуги - надання консультацій з питань чинного законодавства, здійснення захисту прав та інтересів осіб, які перебувають у складних життєвих обставинах, сприяння застосуванню державного примусу и реалізації юридичної відповідальності осіб, що вдаються до протиправних дій щодо цієї особи (оформлення правових документів, адвокатська допомога, захист прав та інтересів особи тощо);

г) послуги з працевлаштування — пошук підходящої роботи, сприяння у працевлаштуванні та соціальне супроводження працевлаштованої особи; послуги з професійної реабілітації осіб з обмеженими фізичними можливостями — комплекс медичних, психологічних, інформаційних заходів, спрямованих на створення сприятливих умов для реалізації права на професійну орієнтацію та підготовку;

г) усі відповіді правильні;

д) правильних відповідей немає.

Тема. Еволюція розвитку недержавного сектору в соціальній сфері в зарубіжних країнах. Сучасний стан функціонування неурядових організацій в

соціальній сфері в зарубіжних країнах та використання закордонного досвіду в Україні.

1. Витоки формування недержавних організацій в соціальній сфері в зарубіжних країнах.
2. Цехові організації, купецькі гільдії та самоврядні громади в Середньовічній Європі. Роль релігійних інституцій в соціальному захисті населення.
3. Поява та розвиток неурядових організацій в зарубіжних країнах.
4. Розвиток недержавного сектору в соціальній сфері в XX — на початку XXI ст.
5. Правове регулювання діяльності громадських організацій в зарубіжних країнах.
6. Сучасний стан розвитку неурядових організацій в зарубіжних країнах.
7. Недержавні організації в США. Розвиток третього сектору в країнах ЄС.
8. Недержавний сектор в постсоціалістичних країнах Центральної та Південно-Східної Європи.
9. Становлення та розвиток неурядових організацій в країнах СНД.
10. Основні джерела фінансування неурядових організацій в Україні та за кордоном: порівняльна характеристика.
11. Зарубіжний досвід управління персоналом в соціальній сфері.
12. Дієві неурядові організації як фактор вирішення соціальних проблем та ефективного регулювання соціальної політики територіальних громад: український та міжнародний досвід.
13. Соціальне партнерство за кордоном: реалії та перспективи.
14. Фінансування соціальних проектів з місцевого або державного бюджетів: міжнародний досвід.

Питання для самоконтролю:

1. Коли вперше з'явилися недержавні організації в соціальній сфері в європейських країнах?
2. Яким чином розвивалася соціальна сфера в Стародавній Індії?
3. Яку роль відігравали середньовічні цехи в соціальному захисті своїх членів?
4. Проаналізуйте роль католицької церкви в соціальному захисті населення Середньовічної Європи.
5. Коли і де вперше виникла державна система соціального забезпечення та соціальної підтримки населення?

6. Яким чином здійснюється правове регулювання громадських організацій в зарубіжних країнах?

7. Коли і де вперше з'явилися організації недержавного сектору.

8. Охарактеризуйте сучасний стан розвитку неурядових організацій в зарубіжних країнах.

9. Проаналізуйте стан розвитку третього сектору в країнах колишньої Югославії.

10. Покажіть масштаби розвитку громадських організацій в США.

11. Яким чином здійснюється соціальне партнерство за кордоном?

12. Чи можливе використання зарубіжного досвіду в Україні для вирішення соціальних проблем та ефективного регулювання соціальної політики територіальних громад?

Теми рефератів:

1. Зарубіжний досвід розвитку неурядових організацій в соціальній сфері.

2. Еволюція розвитку недержавного сектору в соціальній сфері в зарубіжних країнах.

3. Територіальні громади в Стародавньому Світі та їх роль у соціальному захисті населення.

4. Територіальні громади в Середні віки та їх роль у соціальному захисті населення.

5. Сучасний стан функціонування неурядових організацій в соціальній сфері в зарубіжних країнах та використання закордонного досвіду в Україні.

6. Соціальне партнерство в державах ЄС.

7. Зарубіжний досвід залучення коштів неурядовими організаціями.

8. Фінансування соціальних проектів з місцевого та державного бюджетів в країнах ЄС.

Тестові завдання:

I. Уперше елементи соціального захисту населення в зарубіжних країнах з'явилися в:

а) Стародавньому Єгипті;

б) Стародавньому

Вавилоні;

в) Стародавній Індії;

г) Стародавньому Китаї;

- г) Стародавній Греції;
- д) Стародавньому Римі;
- е) Візантійській імперії;
- є) країнах Стародавньої Європи.

II. Соціальний захист населення в Середньовічній Європі був пов'язаний

з:

- а) цеховими організаціями;
- б) католицькою церквою;
- в) королівською владою;
- г) правильні відповіді “а” і “б”;
- г) правильні відповіді “б” і “в”;
- д) правильні відповіді “а” і “в”;
- е) усі відповіді правильні
- є) правильних відповідей немає.

III. Магдебурзьке право як орган міського самоврядування та соціального захисту населення виникло в середньовічній:

- а) Австрії;
- б) Швейцарії;
- в) Німеччині;
- г) Франції;
- г) Швеції;
- д) Данії;
- е) Англії.

IV. Перші недержавні організації в соціальній сфері виникли в

- а) Англії;
- б) Франції;
- в) Німеччині;
- г) Італії;
- г) Швейцарії;
- д) Швеції;
- е) Польщі;
- є) Угорщині;
- ж) Візантійській імперії;
- з) правильних відповідей немає.

V. Недержавний сектор в соціальній сфері в країнах Європейського Союзу представлений:

- а) різноманітними громадськими організаціями та політичними партіями соціально-економічного спрямування;
- б) благодійними організаціями;
- в) волонтерськими організаціями;
- г) правильні відповіді “а” і “б”;
- г) правильні відповіді “б” і “в”;
- д) правильні відповіді “а” і “в”;
- е) усі відповіді правильні”
- є) правильних відповідей немає.

VI. Недержавний сектор в соціальній сфері в країнах СНД представлений:

- а) різноманітними громадськими організаціями та політичними партіями соціально-економічного спрямування;
- б) благодійними організаціями;
- в) волонтерськими організаціями;
- г) правильні відповіді “а” і “б”;
- г) правильні відповіді “б” і “в”;
- д) правильні відповіді “а” і “в”;
- е) усі відповіді правильні”
- є) правильних відповідей немає.

VII. Недержавний сектор в соціальній сфері в країнах Азії, Африки та Латинської Америки представлений:

- а) різноманітними громадськими організаціями та політичними партіями соціально-економічного спрямування;
- б) благодійними організаціями;
- в) волонтерськими організаціями;
- г) правильні відповіді “а” і “б”;
- г) правильні відповіді “б” і “в”;
- д) правильні відповіді “а” і “в”;
- е) усі відповіді правильні”
- є) правильних відповідей немає.

VIII. На підприємствах та в організаціях зарубіжних країн соціальне партнерство між роботодавцями та робітниками забезпечується шляхом:

- а) укладення колективної угоди;
- б) усних домовленостей;
- в) усних домовленостей та укладення колективної угоди;
- г) правильні відповіді “а” і “б”;
- г) правильні відповіді “б” і “в”;
- д) правильні відповіді “а” і “в”;
- е) усі відповіді правильні”
- є) правильних відповідей немає.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ

Основна

1. Безпалько О. В. Соціальна робота в громаді / О. В. Безпалько. К.: ЦНЛ, 2005. 176 с.
2. Волонтерський рух в Україні: тенденції розвитку / Н. М. Комарова та ін.; Український держ. центр соціальних служб для молоді, Український ін-т соціальних досліджень. К.: б.в., 1999. 112 с.
3. Дуглас А. Дж. Основные принципы фандрейзинга / А. Дж. Дуглас, К. Дж. Карлсон. – Пер. с англ. Д.: Баланс-Бизнес Букс, 2007. 240 с.
4. Закон України “Про благодійну діяльність та благодійні організації» від 05. 07.2012 р. №5073-VI. ВВР України. 2013. №25. Ст.252.
5. Закон України “Про громадські об’єднання» від 22.03. 2012 р. №4572-VI // ВВР України. 2013. №1. Ст.1.
6. Закон України “Про місцеве самоврядування в Україні” від 21.05. 1997 р. №280/97-ВР // ВВР України. 1997. Ст.170.
7. Закон України «Про соціальні послуги» від 19.06. 2003 р. №966-IV // [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/Laws/show/966-15>.
8. Історія держави і права України: підручник / В. Д. Гончаренко, В. М. Єрмолаєв, О. Рум’янцев та ін. За ред. В. Д. Гончаренка. Х.: Право, 2013. 704 с.
9. Історія українського суспільства: навч. посіб. / І. Д. Дудко та ін.; за наук. ред. І. Д. Дудко. К.: КНЕУ, 2011. 597 с.
11. Музыченко П. П. История государства и права Украины: Учеб. пособие / П. П. Музыченко. 5-е изд., испр. и доп. К.: Знання, 2006. 570 с.

12. Наливайко Л. Р. Неурядові правозахисні організації в Україні: навч. посіб. для студентів ВНЗ / Наливайко Л. Р., Грицай І. О., Дніпров О. С.; Дніпропетр. держ. ун-т внутр. справ. К.: Хай-Тек Прес, 2014. 431 с.
13. Руженський М. М. Соціальний захист населення в умовах формування ринкової моделі економіки України: монографія / М. М. Ружевський; Ін-т підготов. кадрів держ. служби зайнятості України. К.: ІПК ДСЗУ, 2013. 317 с.
14. Третій сектор в Україні: проблеми становлення / М. Ф. Шевченко та ін.; ред. М. М. Ілляш; Український ін-т соціальних досліджень. К.: Український ін-т соціальних досліджень, 2001. 170 с.
15. Трілленберг В. Проектний менеджмент: Конспект лекцій і семінарів / В. Трілленберг. Тернопіль: Економічна думка, 2002. 96 с.
16. Фандрейзинг для НДО. Кіровоград: ЦПТИ, 2000. 84 с.
17. Чепурнов В. О. Благодійництво як пріоритетна форма некомерційної господарської діяльності: монографія / В. О. Чепурнов, В. І. Ярема; Ужгород. нац. ун-т. Ужгород: Ужгородська міська друкарня, 2008. 143 с.

Додаткова

18. Бех В. П. Соціальне управління у контексті саморегуляції соціального організму країни: монографія / Володимир Бех, Юлія Бех, Сергій Попов; За наук. ред. д-ра філос. наук, проф. В. П. Беха. Запоріжжя: Просвіта, 2012. 571 с.
19. Брайсон Д. М. Стратегічне планування для державних і неприбуткових організацій / Д. М. Брайсон. Л.: Літопис, 2004. 352 с.
20. Все вирішують стандарти: посіб. для громадських організацій. К.: РЦ Гурт, 2001. 58 с.
21. Виноградський М. Д. Менеджмент в організації: навч. посіб. для студ. екон. спец. вузів / М. Д. Виноградський, А. М. Виноградська, О. М. Шканова. К.: Кондор, 2002. 654 с.
22. Дослідження волонтерства: практ. посіб. К.: РЦ "Гурт", 2001. 58 с.
23. Досягнення успіху в менеджменті проектів / М. Браун; Британська рада: Пер. з англ. К., 2000. 96 с.
24. Краплич Р. Р. Залучення фінансування з місцевих джерел для неприбуткових організацій / Р. Р. Краплич. Рівне, 2002. 184 с.
25. Матвієнко О. В. Основи інформаційного менеджменту: навч. посіб. / О. В. Матвієнко. К.: Центр навч. літ., 2004. 128 с.
26. Менеджмент НДО / Т. В. Азарова, Л. К. Абрамов. Кіровоград: ЦПТИ, 1999. 84с.
27. Соціальна робота: Навч. посіб. // Соціальна робота. Книга 2. К: ДЦССМ, 2002. 440 с.